

Asia: VN/18946/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit esityksen lakipykäliin ja yksityiskohtaisiin perusteluihin

Sivistysliitto Kansalaisfoorumi SKAF ry pitää tärkeänä, että vapaan sivistystyön opintojen tuominen osaksi kansallista opinto- ja tutkintorekisteriä mahdollistuu esityksen mukaisesti. Samalla Kansalaisfoorumi näkee erittäin tärkeänä, että oppilaitoksilla säilyy itsellään mahdollisuus päättää opintojen tallentamisesta ja opiskelijalla itsellään säilyy päätösoikeus sen suhteen, haluaako hän saada opintosuorituksensa tallennetuksi kansalliseen opinto- ja tutkintorekisteriin. Kansalaisfoorumi näkee hyvänä, että arviointi hyväksyty/hylätty -vaihtoehdoilla mahdollistetaan arviointiasteikon rinnalla.

Kommentit esityksen taloudellisten vaikutusten arviointiin. Onko teillä näkökulmia lakimuutoksen käytännön toteuttamiseen, kuten vapaatavoitteisen koulutuksen tallentamisen vaatimiin taloudellisiin vaikutuksiin?

Muutos ja sen edellyttämä kehitystyö synnyttää kuluja, ei säästöjä, ja uuden tietojärjestelmän käyttöönoton synnyttämä kuluerä voi olla verrattain suuri suhteessa rekisteriin vietävien koulutusten ja suoritemerkintöjen volyymiin. Opetushallituksen tarjoama mahdollisuus maksuttomaan käyttöliittymään ja tietojen manuaaliseen kirjaamiseen onkin erittäin tärkeä.

Kommentit esityksen viranomaisvaikutusten arviointiin. Onko teillä näkökulmia lakimuutoksen käytännön toteuttamiseen, kuten vapaatavoitteisen koulutuksen tallentamisen vaatimiin teknologisiin edellytyksiin tai siihen, ettei esityksessä mainittuihin opintosuoritustietoihin sovellettaisi laissa valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä (884/2017) säädettyä 10 §:ä eikä 29 § 2 ja 4 momentteja tietojen luovuttamisesta tietovarannosta?

Kansalaisfoorumi kiittää esitystä siinä, ettei opintotietoja siirretä ilman opiskelijan tekemää suostumusta Oma opintopolku -järjestelmästä muihin järjestelmiin tai luovuteta muuhun viranomaiskäyttöön. Kuten esityksen perusteluissa on mainittu opintokeskusten yhteistyössä järjestöjen kanssa järjestämiin koulutuksiin voi liittyä arkaluonteista tietoa, joka antaa viitteitä

esimerkiksi tiettyyn sairauteen tai vaikeaan elämäntilanteeseen liittyen tai tietoa ammattiyhdistyilykkeessä tai poliittisessa puolueessa toimimisesta.

Kommentit esityksen muihin vaikutusten arviointeihin

Esityksen tavoitteena on, että vapaassa sivistisyössä hankitun osaamisen sekä sen hyötyjen tunnistaminen ja tunnustaminen mahdollistuu ja vahvistuu. On tärkeää, että esityksen toimeenpanon myötä edistetään vapaan sivistystyön kautta hankitun osaamisen tunnistamisesta ja tunnustamista myös tutkintotavoitteisessa koulutuksessa ja työelämässä. Kansalaisfoorumi esittää myös, että tämän rinnalle kehitetään myös muualla kuin opinnoissa - esimerkiksi vapaaehtoistoiminnassa - saavutetun osaamisen tunnistamisesta. Tässä kehittämistyössä esimerkiksi osaamismerkki voi olla hyvä väline. Edelleen, Kansalaisfoorumi painottaa omaehtoisen, itsensä monipuoliseen kehittämisen ja opinnollisen toiminnan tärkeyttä myös ilman rekisteriin kirjattavia, osaamisperustaisia opintosuoritteita: vapaan sivistystyön opintojen tulee edelleen mahdollistaa elinikäinen, omaehtoinen oppiminen ilman tarvetta todentaa sitä kenellekään muulle rekisterin kautta.

Kommentit esityksen tietosuojaja- ja tiedonhallintavaikutusten arviointiin. Onko teillä näkökulmia lakimuutoksen käytännön toteuttamiseen, kuten opiskelijalta edellytettävään pyyntöön?

Esityksen mukainen käytäntö tallentaa tiedot Koski-tietovarantoon opiskelijan pyynnöstä on Kansalaisfoorumin mukaan perusteltu ja toimiva. Pyyntöä toteuttaminen käytännössä tulee olla mahdollista toteuttaa esimerkiksi koulutuksen ilmoittautumisen yhteydessä.

Muut kommentit

-

Wevelsiep Anneliina
Sivistysliitto Kansalaisfoorumi SKAF ry